

Kontraktsrett II - Høst 2011

*Besvarelsen er kommentert av: Post.doc Tarjei Bekkedal- Institutt for privatrett, UIO
Cand.jur. 2001, phd. 2007*

Oppgave 1

HÅNDVERKERTJENESTELOVEN OG FORBRUKERKJØPSLOVEN

1. - Innledning

Det vil i det følgende gjøres rede for forholdet mellom Håndverkertjenesteloven og Forbrukerkjøpsloven når det kommer til kontrakter som inneholder både et kjøpselement og et tjenesteelement. De respektive forkortelsene til lovene vil heretter bli brukt, henholdsvis Hvtjl. og Fkjl.

Dette kan man skrive mye om. Det viktige på en kort eksamensbesvarelse er å gjøre et godt utvalg og å ha en god, ryddig struktur. Evnen til å fokusere på hva som er vesentlig dokumenterer kunnskap.

1.1 Hva regulerer lovene?

Innledningsvis kan det være hensiktsmessig å forklare virkeområdet til de to lovene, herunder likheter og forskjeller.

Det følger av Hvtjl. § 1 at loven gjelder avtaler eller oppdrag om bestemte tjenester som inngås mellom næringsdrivende og forbrukere. Det er videre gitt en liste over diverse tjenester som dette kan innbefatte.

Fkjl. på den andre siden regulerer ikke tjenesteforhold. Denne loven regulerer salget av ting mellom forbrukere og næringsdrivende, jf. Fkjl. § 1.

Man ser likheten i at begge lover regulerer avtaleforhold mellom forbrukere og næringsdrivende, men også at de ellers skiller seg fra hverandre i stor grad.

Naturlig å starte med en slik introduksjon. Den siste setningen blir litt løs.

2. Hoveddel

Et spørsmål som da gjør seg gjeldende, er følgende: Hvordan trekker man grensen ved hvilke avtaleforhold som blir regulert av Hvtjl. og hvilke avtaleforhold som blir regulert av Fkjl. Det vil ikke bli fokusert på de åpenbare tilfellene, hvor for eksempel en forbruker handler en brødrister i en forretning, eller hvor en forbruker leier inn hjelp til å sette opp kjøkkenet sitt. I denne oppgaven vil fokuset bli rettet mot de sammensatte avtalene som bærer preg av å inneholde både et kjøpselement og et tjenesteelement.

Fint. Her styrer kandidaten klar av det opplagte – og tenker inn på det som er viktig og interessant.

2.1 - Rettslig forankring

2.1.2 – Håndverkertjenesteloven

Det er i Hvtjl. tatt med en bestemmelse som regulerer de grensetilfellene hvor avtalen inneholder både et kjøpselement og et tjenesteelement.

Av § 2 følger det at loven ikke får anvendelse overfor avtaler hvor arbeide skal utføres, men avtalen i sin helhet må "anses som et kjøp".

Ordlyden gir ikke mange føringer på grensedragningen så det er naturlig å søke støtte andre steder.

Fint å starte med den rettslige forankringen. Det sentrale er kriteriet "overveiende del". Dette er enkelt å finne frem i og jeg synes kandidaten er presis, men for omstendelig.

2.1.3 - Forbrukerkjøpsloven

Også Fkjl. har en lignende bestemmelse nedfelt i § 2, litra d). Her står det at loven ikke gjelder for avtale som pålegger den part som skal levere tingen også å utføre et arbeid eller annen tjeneste, dersom dette utgjør "den overveiende del" av hans eller hennes forpliktelser.

Her får rettsanvenderen i ordlyden mer å bygge på enn ved tilsvarende bestemmelse i Hvtjl.

2.1.4 – CISG

CISG faller utenfor rammene til denne fremstillingen, men det kan kort nevnes at begge bestemmelsene i de to aktuelle lovene har sitt utspring fra CISG art 3. (2).

Henger litt i luften, man lurar jo da på om dette bare er en pragmatisk begrunnet avgrensing og om CISG egentlig er relevant. For øvrig burde de tre avsnittene foran vært slått sammen og kortet ned.

2.2 - Grensedragningen

Hvis man ser ordlyden av bestemmelsen i Fkjl. opp mot ordlyden i tilsvarende bestemmelse i Hvtjl. kan det virke som om at de avtaler hvor det å utføre arbeid eller en tjeneste ikke utgjør "den overveiende del" av selgers forpliktelser vil måtte "anses som et kjøp".

Det er altså lettere for rettsanvenderen å ta utgangspunkt i Fkjl. for å finne ut om et avtaleforhold bør reguleres av Fkjl. eller Hvtjl.

Litt upresist. Det er bevisst fra lovgivers side at bare en av lovene skal gi kriteriet – slik at det blir koherens. Altså en lovteknisk begrunnelse, ikke bare "lettere" å bruke fkjl.

Den naturlige språklige forståelsen av "overveiende del" vil være at mer enn halvparten av forpliktelsene til selger må være preget av arbeid eller tjeneste. Dette alene sier ikke så mye, da det ikke gir føringer på om det er det økonomiske aspektet eller det fysiske aspektet i avtalene som skal vektlegges.

I forarbeidene til begge bestemmelsene blir det henvist videre til Kjøpslovens (Kjl.) forarbeider. Her står det at det i vurderingen av om avtalens "overveiende del" er tjenesteelementet eller kjøpselementet, skal vektlegges tungt hvorvidt de to elementene har ulik økonomisk verdi. Det økonomiske aspektet skal altså få stor, men ikke nødvendigvis avgjørende effekt.

Bra å trekke inn forarbeidene. Samtidig er dette helt sentralt.

Videre blir det i forarbeidene uttalt at dersom det trengs stor fagkunnskap for å installere tingen kan dette lempe på økonomiske ulikheter. For å belyser med et eksempel: Om Pedro Aas bestiller nytt elektrisk anlegg til 100.000 kroner, samtidig med at han bestiller installasjon av anlegget som koster 60.000 kroner, vil det i utgangspunktet kunne virke som om tjenstedelen her, ikke utgjøre "den overveiende del" av avtaleforholdet, jf. den økonomiske skjevheten mellom prisen på tingen og prisen på tjenesten. Det kan derimot vise seg at installasjonen allikevel vil måtte anses som den "overveiende del" da installasjon av elektrisk anlegg presumptivt krever stor fagkunnskap.

Godt og viktig eksempel – og godt forankret. Litt knapt. Kandidaten kunne kortet litt ned på den omstendelige innledningen og i stedet utdypet mer på dette punktet.

Videre kan tidsaspektet spille inn. Om det skulle ta lang tid å installere det elektriske anlegget kan det tale for at tjenstedelen utgjør den "overveiende del", jf. også forarbeidene.

Viktig. Også dette bør utdypes noe og gjerne følges av et eksempel.

3. - Avsluttende bemerkninger

Så kommer spørsmålet: Hvorfor er det relevant hvilken lov som regulerer forholdet?

Et grunnleggende spørsmål – bra at kandidaten har det med.

De to lovene er riktignok tilnærmet identiske når det kommer til forbrukerens krav ved forsinkelser og mangler, men det vil allikevel eksistere nyanser som i visse tilfeller kan vise seg å være avgjørende, f.eks ved forsinkelser, jf. Hvtjl. § 11 sammenholdt med Fkjl. § 19.

Dette er tynt. Punktet er krevende, fordi man må ha oversikt. Men da er det også mange poeng å hente.

Helt avslutningsvis påpekes det at det igjennom rettspraksis sammenholdt forarbeider, er holdt fast at det i mange tilfeller vil være mest naturlig å skille kjøpselementet fra tjenesteelementet. Altså å behandle avtaleforholdet som to separate avtaleforhold. Dette vil kun kort kommenteres med at en slik vurdering beror på hvor nært knyttet tjenesteelementet og kjøpselementet i avtalen er.

Dette er et viktig poeng, men hører hjemme under punkt 2. Også dette burde vært utdypet.

Samlet: Ryddig og oversiktlig, de poengene kandidaten velger ut samsvarer med hva som er viktigst, og det gir god uttelling. Dokumenterer oversikt. En vanlig kritikk, som også gjelder denne kandidaten, er at de innledende formalitetene tar mye plass – plass som heller kunne vært brukt på å utvikle de materielle hovedspørsmålene.

Oppgave 2

Twisten står mellom Bjørn Dal og Hans Pettersen. Bjørn krever pengene tilbake for inngrepet Hans utførte på katten Mons, samt forsinkelsesrenter beregnet fra betalingsdagen. Videre krever han erstatning for utgifter til ny dyrlege samt ulempeerstatning.

Den første overordnede problemstillingen blir da om Bjørn Dal kan kreve pengene tilbake for det unødvendige inngrepet Hans Pettersen utførte på katten Mons, samt forsinkelsesrenter av denne summen.

Dette er flere spørsmål på en gang. Og grunnleggende: Man må skille mellom krav og rettslig problemstilling. Problemstillingen er mer presis enn kravet – den utpeker det vurderingstemaet som er avgjørende for om kravet vinner frem.

Det er ingen lov som direkte regulerer avtaleforholdet. Håndverkertjenesteloven (Hvtjl.) regulerer riktignok tjenesteforhold, men det følger av lovens § 1 (4), litra a) at dette ikke omfatter behandling av levende dyr.

Viktig presisering. Bør ikke bryte av her, men også si hva som gjelder.

Det første spørsmålet som må stilles er da om det eksisterer et ulovfestet prinsipp om avtale og tjenesteforhold.

Lovgiver har ikke kodifisert et prinsipp om heving ved en slik avtale som her foreligger som kan tale for at et slikt prinsipp ikke eksisterer.

Man viser kunnskap både ved å problematisere, men også ved å la være. Det er opplagt at det gjelder ulovfestede prinsipper om heving – kandidaten bør i stedet konsentrere seg om prinsippets innhold.

Dette ville derimot virke strengt og i mange tilfeller urimelig, der tjenesteytelsen yter en mangelfull tjeneste og naturalkreditor har betalt for dette.

Dette blir også støttet opp av at den øvrige generelle kontraktslovgivningen innehar bestemmelser om avtaleheving. Se f.eks Hvtjl. § 26, og Fkjl. § 32.

Det er naturlig at et slikt prinsipp også burde kunne anvendes på ulovfestede områder. Det eksisterer et ulovfestet prinsipp om avtaleheving av tjenesteforhold.

Opplagt - men hva er terskelen?

Prinsippet om at en part kan heve avtalen, fordrer at det foreligger en "mangel" ved tjenesten som fører til at formålet med denne blir "vesentlig forfeilet". Videre må debitor ha reklamert "innen rimelig tid" fra da han oppdaget mangelen. Disse ulovfestede vilkårene kan utledes av f.eks Hvtjl. § 22 og § 26, samt Fkjl. § 27 og § 32.

Bra at kandidaten får frem terskelen "vesentlig forfeilet" – og forankrer den. Svært mange bommet her – denne kandidatens styrke er nettopp juridisk sikkerhet.

Det første spørsmålet blir da om Bjørn reklamerte "innen rimelig tid" etter at han oppdaget at behandlingen til Hans ikke ville gjøre Mons bedre.

Disposisjonsteknisk blir dette ganske springende. Jeg legger ikke så stor vekt på det i seg selv ved karaktersetting, men det kan ofte gå ut over selve det materielle innholdet – tankene blir ikke så klare og drøftelsene kan bli rotete.

Ordlyden av "rimelig tid" tilsier at reklamasjon må skje uten ugrunnet opphold fra da mangelen ble oppdaget. Av rettspraksis fremkommer det at det må foretas en helhetsvurdering hvor partene status, mangelens omfang og om det trengs fagkunnskap for å oppdage mangelen er relevante momenter.

Bjørn ringte Hans etter tre uker, da Mons fortsatt ikke var blitt bedre. Det kan derimot etter faktum ikke legges til grunn at han her fremmet noe reklamasjonskrav. Høyesterett har i en dom uttalt at, for at en reklamasjon skal foreligge holder det ikke med et uttrykk for frustrasjon. Det må bli klart for den annen part at henvendelsen er en forretningsmessig reklamasjon.

Poenget er fint, men litt ufullendt. Henvendelsen er vel ikke helt uten betydning, dyrlegen får jo vite hva som er i emning.

Av denne grunn er det tidspunktet da Bjørn sender Hans en e-post som må legges til grunn, altså vel fire uker etter inngrepet.

Bjørn er forbruker, noe som gjør at det vil kunne stilles lempeligere krav ved hans reaksjonstid.

Greit, men litt løst. Hvilken vekt har argumentet og hvor langt rekker det?

Videre er dette en mangel som det nødvendigvis vil ta tid å oppdage da kattens helse neppe ville bli normal igjen umiddelbart.

Samme her. Hvilken vekt har momentet?

At det ikke trengs fagkunnskap for å fastslå hvorvidt behandlingen til Hans ledet til resultater kan derfor neppe tillegges vekt.

Bjørn reklamerte så fort han forstod at behandlingen til Hans ikke ledet til resultater. Bjørn reklamerte "innen rimelig tid" etter at han oppdaget at behandlingen til Hans ikke ville gjøre Mons bedre.

Det viktigste er med. Momentenes rettslige vekt bør komme klarere frem. Uten at det har all verdens betydning er drøftelsen oppstykket, dårlig integrert og ganske så uelegant skrudd sammen.

Det neste spørsmålet som da må stilles er hvorvidt det foreligger en "mangel" ved behandlingen Hans ga katten Mons.

Ordlyden tilsier at det må foreligge et avvik fra hva som ble avtalt, og hva som faktisk ble prestert.

Hva som faktisk ble avtalt mellom Hans og Bjørn kommer ikke frem fra faktum og avtaleforholdet må følgelig utfylles med bakgrunnsrett.

Det er uomtvistet at det eksisterer et ulovfestet prinsipp om vanlig god vare, eller innenfor tjenesteforhold at tjenesten skal utføres fagmessig og at tjenesteyteren skal ivareta forbrukerens interesse med tilbørlig omsorg. Kodifisering av dette siste prinsippet finner man eksempelvis i Hvtjl. § 5 (1).

Kandidaten er god på å få frem innholdet av ulovfestet rett og virker sikker. Dette er presist og direkte. Trekker klart opp.

Skulle dette vilkåret ikke være oppfylt ville dette representere en mangel. Spørsmålet blir da om Hans utførte behandlingen på Mons fagmessig og samtidig ivaretok Bjørns interesser med tilbørlig omsorg.

God problemstilling.

Det er på det rene at feildiagnosering skjer stundom, både når det kommer til leger som praktiserer på mennesker, og også for dyrleger. Det kan argumenteres for at en slik tjeneste er en innsatsforpliktelse, og ikke en resultatforpliktelse, noe som igjen taler til Hans' fordel.

Upresist, for problemstillingen forutsetter jo nettopp innsatsforpliktelse. Så dette gir lite.

På den andre siden vil en forbruker i de fleste tilfeller ikke inneha fagkunnskapen som er nødvendig for å diagnostere og behandle husdyrene sine. Følgelig bør man kunne stole på at dyrleger skal kunne sitt yrke og derfor kunne behandle husdyr på en tilfredsstillende måte. Dette støttes opp av at kun de med eksamen fra universitet eller høyskole kan bli autorisert som dyrlege, jf. Dyrehelsepersonelloven (Dhpl.) § 4.

Ok, men dette angir fortsatt bare vurderingstemaet – det er ikke i seg selv en vurdering. Men det blir i hvert fall meget klart hva vurderingstemaet er.

Det kan spørres om Bjørn tok en risiko ved å ta med Mons til en dyrlege som utelukkende behandlet hester og kyr, men lojalitetsplikten innad i avtaleforhold sammenholdt med Dhpl. § 23 (2), som sier at dyrlegen skal være bevisst egne faglige begrensninger, fordrer at Hans burde opplyst Bjørn om at han ikke ville klare å behandle katten hans, dersom dette var tilfelle.

Godt rettslig håndtert og begrunnet. Kandidaten er gjennomgående klar og sikker hva jussen angår.

Det fremkommer også fra faktum at Hans kun utførte en hurtig konsultasjon, mens Peder Ås foretok en grundig sjekk. Antageligvis ville Hans oppdaget flisen i magen dersom han var mer grundig, da anatomien mellom katter, hester og kyr presumptivt er tilnærmet lik.

Spekulasjoner på alle bauger og kanter! (Har katter og kyr lik anatomi, det er vel en grunn til at folk har huskatt og ikke huskyr?) Det sentrale er at konsultasjonen gikk hurtig, selv om han ikke kunne så mye om katter.

Etter en overveiing av de overfornevnte forhold, da særlig med vekt på terskelen med Bjørn som forbruker, kan det sies at det bør stilles høyere krav til Hans' behandling av Mons.

Svakt, men lærerikt. Er man i tvil er det lett å henfalle til abstrakte betraktninger om forbrukervern osv. Men det legger bare en ramme for vurderingen, det erstatter den ikke. Vurderingen må være konkret. (Og her er vel uansett det sentrale at dyrlegen er fagmann – med de krav det innebærer – ikke forbrukervern).

Hans utførte ikke en fagmessig behandling på Mons, og ivaretok ikke Bjørns interesser med tilbørlig omsorg.

Det foreligger en "mangel" ved behandlingen Hans ga katten Mons.

Det neste spørsmålet som da må skilles er om denne mangelen førte til at formålet med behandlingen ble "vesentlig forfeilet".

Ordlyden tilsier et kvalitativt og uttrykkelig avvik fra hva forbrukeren ville at tjenesten skulle lede til, og hva resultatet faktisk ble. Høyesterett har utledet et vurderingstema, om forbrukeren har rimelig grunn til å ville si seg løs fra kontrakten, hvor noen av momentene er mangelens art og omfang, hensynet til begge parters interessert og om forbrukeren er bedre hjulpet med andre misligholdsbeføyelser. Vurderingen skal være objektiv, men konkret. Det er klart her at formålet til Bjørn med å oppsøke Hans var at Mons skulle bli frisk. Ikke bare for kattens egne velvære, men også for at Bjørn skulle kunne fortsette med å ta Mons med på utstillinger.

Da Mons ikke bare ikke ble frisk av behandlingen, men denne førte også til at Mons ikke kunne delta i flere utstillinger er dette et moment som taler sterkt for at formålet er forfeilet. Viser videre til redegjørelsen under mangeldrøftelsen om feildiagnosering og forbrukerens forventning til dyrehelsepersonell, som også taler for at formålet er forfeilet, en om noe i mindre grad enn de fysiske følgene for Mons.

Greit om dette. Ikke så lett å skrive, for er det først en mangel – og det ikke kom noe som helst positivt ut av konsultasjonen – så gir det meste seg selv.

I andre retning kan det argumenteres for at det er moment som taler mot heving at Bjørn ikke kan føre ytelsen tilbake til Hans. Dette for derimot lite, eller ingen vekt da ytelsen aldri burde ha vært ytt.

Igjen blander kandidaten terskel og vurdering. At ytelsen ikke kan tilbakeføres er jo reflektert allerede gjennom terskelen "vesentlig forfeilet".

Det er heller ingen andre misligholdsbeføyelser som umiddelbart gjør seg gjeldende da tennene til Mons neppe kan settes inn igjen. Heler ikke prisavlag er en god løsning med tanke på at ytelsen aldri burde vært ytt.

Fint å ha med dette, viser oversikt. Igjen inntrykk av at kandidaten er stø på jussen. Flink til å plukke også de enkle poengene.

Etter en helhetsvurdering, med terskelen for forbrukere mot næringsdrivende i bakhodet er det derfor naturlig at Bjørn bør få heve avtaleforholdet, som da vil praktisk bety at Hans må tilbakebetale pengene.

Meget vanlig - men svakt (typisk C): Denne type løse helhetsvurderinger er bare en fin måte å skrive "jeg syns". De brukes av byråkrater som fatter vedtak de ikke vil at domstolene skal kunne ettergå og overprøve – for å skjule forvaltningens vurderinger. Motsatt krever vi at studenter og dommere opptre transparent. Når helhetsvurderingen i tillegg følges av det abstrakte "terskel for forbruker" har den ingen begrunnelsesverdi.

Mangelen førte til at formålet med behandlingen ble "vesentlig forfeilet".

Videre vil hevingskravet som innebærer tilbakebetalingsplikt for Hans også omfatte forsinkelsesrentesummen. Dette er et ulovfestet prinsipp som blant annet kommer til uttrykk i Hvtjl. § 16 (3) og Lov om renter ved forsinket betaling m.m § 2.

Bjørn Dal kan kreve pengene tilbake for det unødvendige inngrepet Hans Pettersen utførte på katten Mons, samt forsinkelsesrenter av denne sum.

Forsinkelsesrenter må drøftes! Renter er (eller har i alle fall vært) ansett som utpreget positivrettslig. Tvilsomt om man kan kreve det på ulovfestet grunnlag.

Den neste problemstillingen blir om Bjørn kan kreve erstatning fra Hans for utgifter til ny dyrlege samt ulempeerstatning.

Det rettslige grunnlaget blir her ulovfestede prinsipper om erstatning innad i kontraktsforhold. Erstatning kan kreves dersom det foreligger økonomisk tap, ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng.

Ryddig. Enkelt, men en god skiløper må sanke sekunder også på flatene.

Det er klart at Bjørn har lidt et økonomisk tap med utgifter til ny dyrlege. Spørsmålet blir derfor om det foreligger ansvarsgrunnlag.

Det aktuelle ansvarsgrunnlaget er her den ulovfestede culpanormen. Altså om kreditor har handlet uaktsomt.

Det vises her til faktumet at Hans erkjenner å ha gjort feil. Sett i sammenheng med Dhpl. § 23 (2) og lojalitetsplikten kan det sies at det var uaktsomt å ikke sende Bjørn til en annen dyrlege. Spesielt når Mons' tilstand ikke hadde blitt bedre etter tre uker. Det foreligger ansvarsgrunnlag.

Enig. Veldimensjonert om dette og konsistent med drøftelsen foran.

Den neste spørsmålet er om det foreligger årsakssammenheng.

Høyesterett har sette som et spørsmål om det økonomiske tapet ville vært borte om den skadevoldende handling tenkes borte.

I dette tilfellet ville Bjørn uansett ha måtte betale for behandling av Mons, les: fjerne flisen. Det kan derfor vanskelig sies at det er rimelig at Hans skal måtte erstatte dette tapet.

Nesten ingen så dette på denne eksamenen. Kandidaten får ”dobbel” uttelling her. Viktig å se poenget, men forsterker samtidig inntrykket av at kandidaten er stø i jus og har god magesfølelse. Begrunnelsen er ikke elegant. Man kan ta den enkle varianten: Man kan ikke både få tilbake pengene for den første behandlingen og samtidig få betalt for den neste. Da får man gratis dyrlege. Dette gir et hint om hva som er den avanserte varianten: Det er ikke årsakssammenheng. Det er naturligvis irrelevant at man må til dyrlege nr. 2 når dyrlege nr. 1 svikter. I stedet er poenget: Flisen i magen er årsaken til at man må til dyrlegen (og ikke dyrlege 1 – han har jo ikke påført en skade som må rettes opp). Med all mulig godvilje antar jeg at det er den avanserte varianten kandidaten sikter til gjennom det kryptiske ”les: fjerne flisen”. Høyesterett ville nok valgt en annen formulering. Kandidaten har god forståelse på et vanskelig punkt og tar en helt unødig og ganske stor risiko ved å være så nonchalant, men det gikk bra her.

Det foreligger ikke årsakssammenheng.

Viktig presisering.

Videre må det tas stilling til ulempeerstatning.

Det kan virke som det finnes en viss adgang til å tilkjenne slik erstatning, også på ulovfestet grunnlag. Man har eksempelvis en kodifisering i Hvtjl. § 28 (3), som forutsetter en utvidet erstatning ved skyld fra kreditors side. Denne bestemmelsen kan derimot neppe sies å ta sikte på erstatninger for ulemper, noe som også ville være å dra erstatningsansvaret innen kontraktsforhold for langt.

Postulerende, men substansen er grei.

Bjørn kan ikke kreve erstatning fra Hans for utgifter til ny dyrlege, og heller ikke ulempeerstatning.

NOTE TIL SENSOR:

Kandidaten var i tidsnød, noe erstatningsdrøftelsene bærer preg av. =(

Slike bønner hjelper ikke.

Samlet ligger besvarelsen mellom A og B. Skjønnnet gikk i kandidatens favør fordi vedkommende uten feilskjær av betydning fremsto som stødig i jussen på ulovfestet område – som jo er krevende. Vi kan lære av oppgaven at en A-besvarelse ikke trenger være uten lyter – man krever ikke perfeksjon på den tiden som er til rådighet – og samtidig at også A-kandidater har mer å hente. Denne kandidaten må jobbe med å utvikle de materielle og konkrete drøftelsene, særlig gjennom å få frem momentenes rettslige og innbyrdes vekt. Kandidaten har en tendens til å bli litt abstrakt i argumentasjonen, og skiller ikke så godt mellom momenter som angir rammen for en vurdering (som forbrukervern) og momenter som inngår i gjennomføringen av vurderingen. Språket i seg selv er på det jevne, men oppsettet av drøftelsene er ganske oppstykket og kunne hatt bedre flyt.